DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

18. maj 2006 *

I sag C-221/04,

angående et traktatbrudssøgsmål i henhold til artikel 226 EF, anlagt den 27. maj 2004,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved G. Valero Jordana og M. van Beek, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger,

mod

Kongeriget Spanien ved F. Díez Moreno, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

* Processprog: spansk.

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, C.W.A. Timmermans, og dommerne J. Makarczyk, R. Schintgen, P. Kūris (refererende dommer) og G. Arestis,

generaladvokat: J. Kokott
justitssekretær: ekspeditionssekretær M. Ferreira,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 1. december 2005,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 15. december 2005,

afsagt følgende

Dom

1 Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber har nedlagt påstand om at det fastslås, at Kongeriget Spanien har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 12, stk. 1, i og bilag VI til Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EFT L 206, s. 7, herefter »direktivet«), idet myndighederne i Castilla y León i forskellige private jagtdistrikter har tilladt opsætning af vildtsnarer med bremse.

Retsforskrifter

2 Formålet med direktivet er ifølge artikel 2, stk. 1, at »bidrage til at sikre den biologiske diversitet ved at bevare naturtyperne samt de vilde dyr og planter inden for det af medlemsstaternes område i Europa, hvor traktaten finder anvendelse«.

3 Direktivets artikel 12, stk. 1, bestemmer:

»Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at indføre en streng beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag IV, litra a), med forbud mod:

a) alle former for forsætlig indfangning eller drab af enheder af disse arter i naturen

[...]«

4 I bilag IV til direktivet, der har overskriften »Dyre- og plantearter af fællesskabsbetydning, der kræver streng beskyttelse«, er *Lutra lutra* (herefter »odderen«) opført under »Dyr« i litra a).

5 I bilag VI til direktivet, der har overskriften »Forbudte midler og metoder til indfangning og drab samt forbudte transportformer«, er i litra a) under »ikke-selektive midler« for så vidt angår pattedyr anført »net, der i princippet eller efter brugsbetingelserne ikke er selektive«.

6 Direktivets artikel 15 bestemmer:

»Ved indfangning eller drab af de vilde dyrearter, som er nævnt i bilag V, litra a), og ved anvendelse efter artikel 16 af fravigelser i forbindelse med indsamling, indfangning eller drab af de arter, der er nævnt i bilag IV, litra a), forbyder medlemsstaterne anvendelse af alle ikke-selektive midler, der lokalt kan medføre, at bestande af en art forsvinder eller udsættes for alvorlige forstyrrelser, navnlig

a) anvendelse af de indfangnings- og drabsmetoder, der er nævnt i bilag VI a)

[...]«

7 Direktivets artikel 16 bestemmer:

»Hvis der ikke findes nogen anden brugbar løsning, og fravigelsen ikke hindrer opretholdelse af den pågældende bestands bevaringsstatus i dens naturlige

udbredelsesområde, kan medlemsstaterne fravige bestemmelserne i artikel 12, 13, 14 og 15, litra a) og b):

[...]

b) for at forhindre alvorlig skade navnlig på afgrøder, besætning, skove, fiskeri, vand og andre former for ejendom

[...]«

Sagens faktiske omstændigheder og den administrative procedure

8 Som følge af en klage, der blev registreret i 2000, tilsendte Kommissionen den 19. april 2001 Kongeriget Spanien en åbningsskrivelse, hvorved den gjorde gældende, at Kongeriget Spanien havde tilsidesat sine forpligtelser i henhold til direktivets artikel 12 og bilag VI, idet det tillod opsætning af vildtsnarer med bremse i et jagtdistrikt, hvor der findes visse dyrearter, der er opregnet i bilag II og IV til direktivet. De spanske myndigheder svarede i en udførlig skrivelse af 29. juni 2001.

9 Da Kommissionen i løbet af 2001 modtog yderligere to klager vedrørende tilladelsen til opsætning af vildtsnarer med bremse, fremsendte den den 21. december 2001 en supplerende åbningsskrivelse til de spanske myndigheder, der svarede ved skrivelse af 25. februar 2002.

10 Da Kommissionen var af den opfattelse, at direktivet stadig blev tilsidesat, sendte den den 3. april 2003 en begrundet udtalelse til Kongeriget Spanien vedrørende den omstændighed, at de spanske myndigheder meddelte tilladelse til, i forskellige jagtdistrikter, at opsætte vildtsnarer med bremse, hvilket er en ikke-selektiv jagtmetode. Den opfordrede medlemsstaten til at træffe de nødvendige foranstaltninger for at efterkomme udtalelsen inden for en frist på to måneder efter modtagelsen af udtalelsen.

11 I svarskrivelse af 15. juli 2003 gjorde den spanske regering gældende, at Kommissionen havde tilsidesat artikel 226 EF, idet den i den begrundede udtalelse nævnte en tilladelse af 13. december 2002, der hverken var blevet nævnt i den første åbningsskrivelse eller i den supplerende åbningsskrivelse. Desuden bestred den spanske regering atter Kommissionens klagepunkter.

12 Da Kommissionen var af den opfattelse, at Kongeriget Spaniens tilsidesættelse af visse forpligtelser i henhold til direktivet varede ved, besluttede den at anlægge det foreliggende søgsmål.

13 Sagen vedrører tre tilladelser til anvendelse af vildtsnarer med bremse i forbindelse med rævejagt, der blev udstedt af myndighederne i Castilla y León den 10. januar 2000, den 24. maj 2001 og den 13. december 2002 (herefter »de omtvistede tilladelser«). De omtvistede tilladelser vedrører to jagtdistrikter (herefter »de omhandlede distrikter«), nemlig distrikt AV-10.198, beliggende i kommunen Mediana de la Voltoya i provinsen Ávila, der er genstand for tilladelsen af 24. maj 2001, og i distrikt SA-10.328, beliggende i kommunen Aldeanueva de la Sierra i provinsen Salamanca, der er genstand for tilladelserne af 10. januar 2000 og 13. december 2002.

Sagens formalitet

14 Den spanske regering har fremsat to formalitetsindsigelser. Den første vedrører ændringen af stævningens genstand, subsidiært den manglende klarhed, og den anden vedrører den utilstrækkelige begrundelse for søgsmålet.

Om formalitetsindsigelsen vedrørende ændringen af stævningens genstand

15 Den spanske regering har principalt gjort gældende, at Kommissionen har ændret stævningens genstand, efter at den blev indgivet, idet Kommissionen hævdede, at direktivet var gennemført ukorrekt på trods af, at den i de forudgående brevvekslinger blot havde kritiseret Kongeriget Spanien for at have tilsidesat direktivet på grund af udstedelsen af de omtvistede tilladelser.

16 Dette er, ifølge Kommissionen, en urigtig påstand, da det eneste formål med traktatbrudssagen er at rejse indsigelse mod tilladelserne.

17 Det fremgår af sagsakterne, at drøftelserne vedrørende den ukorrekte gennemførelse af direktivet udspringer af den spanske regerings stillingtagen i svarskriftet, hvori de omtvistede tilladelser begrundes i de undtagelser, der er fastsat i direktivet.

18 Det må fastslås, at den foreliggende sag ikke omhandler en eventuel ukorrekt gennemførelse af direktivet i spansk ret, men en angivelig tilsidesættelse af direktivet som følge af udstedelsen af de omtvistede tilladelser. Følgelig kan denne principale formalitetsindsigelse ikke tiltrædes.

19 Den spanske regering har subsidiært gjort gældende, at Kommissionen ikke tilstrækkeligt klart har præciseret sagens genstand. Regeringen har i denne forbindelse fremført fem argumenter.

20 Den spanske regering har med det første argument modsat sig, at stævningens genstand udvides til at omfatte tilladelserne af 24. maj 2001 og 13. december 2002. Dels blev tilladelsen af 24. maj 2001 nemlig ophævet af de kompetente myndigheder den 29. maj 2001, og har derfor ingen retskraft eller juridisk gyldighed. Dels blev tilladelsen af 13. december 2002 nævnt for første gang i den begrundede udtalelse, hvorfor regeringen ikke har haft mulighed for at fremsætte bemærkninger.

21 Kommissionen har heroverfor indledningsvis gjort gældende, at den spanske regering ikke har godtgjort, at tilladelsen af 24. maj 2001 blev ophævet. Ifølge Kommissionen påviser denne tilladelse, at den administrative praksis med at udstede tilladelser til jagt med vildtsnarer med bremse i de jagtdistrikter, hvor odderen findes, blev opretholdt, hvilket derfor skal tages i betragtning på trods af, at tilladelsen kun vedrørte en meget kort periode. Tilladelsen af 13. december 2002 blev ansøgt og udstedt som en forlængelse af tilladelsen af 10. januar 2000.

22 Det bemærkes, at det fremgår af selve ordlyden af artikel 226, stk. 2, EF, at Kommissionen kun kan anlægge et traktatbrudssøgsmål for Domstolen, såfremt den pågældende medlemsstat ikke har efterkommet den begrundede udtalelse inden for den frist, Kommissionen har fastsat herfor (jf. bl.a. dom af 31.3.1992, sag C-362/90, Kommissionen mod Italien, Sml. I, s. 2353, præmis 9, og af 27.10.2005, sag C-525/03, Kommissionen mod Italien, Sml. I, s. 9405, præmis 13).

23 Det er i øvrigt fast retspraksis, at spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger et traktatbrud, skal vurderes på baggrund af forholdene i medlemsstaten, som de var ved udløbet af fristen i den begrundede udtalelse (jf. bl.a. dommen af 31.3.1992,

Kommissionen mod Italien, præmis 10, dom af 4.7.2002, sag C-173/01, Kommissionen mod Grækenland, Sml. I, s. 6129, præmis 7, og af 10.4.2003, sag C-114/02, Kommissionen mod Frankrig, Sml. I, s. 3783, præmis 9, samt dommen af 27.10.2005, Kommissionen mod Italien, præmis 14).

24 I det foreliggende tilfælde fremgår det, at tilladelsen af 24. maj 2001 blev udstedt for en begrænset periode, der udløb den 15. juni 2001, dvs. længe før fremsendelsen af den begrundede udtalelse.

25 Det er imidlertid ikke godtgjort, at tilladelsen stadig havde retsvirkninger efter udløbet af den frist, der var fastsat i den begrundede udtalelse.

26 Det følger heraf, at sagen, for så vidt angår tilladelsen udstedt den 24. maj 2001, ikke kan antages til realitetsbehandling.

27 Hvad angår tilladelsen af 13. december 2002 bemærkes, at den blev udstedt som en forlængelse af tilladelsen af 10. januar 2000.

28 Det bemærkes, at tvistens genstand ifølge Domstolens faste praksis kan omfatte faktiske omstændigheder, der er indtrådt efter den begrundede udtalelse, under forudsætning af at de er af samme art og udgør en og samme adfærd som de i udtalelsen omhandlede faktiske omstændigheder (jf. i denne retning dom af 22.3.1983, sag 42/82, Kommissionen mod Frankrig, Sml. s. 1013, præmis 20, og af 4.2.1988, sag 113/86, Kommissionen mod Italien, Sml. s. 607, præmis 11).

29 I det foreliggende tilfælde bemærkes, at tilladelsen af 13. december 2002 er af samme beskaffenhed som tilladelsen af 10. januar 2000, med hensyn til hvilken den præciserer betingelserne for anvendelse og opsætning af vildtsnarer med bremse, uden at ændre indholdet og rækkevidden, og at udstedelsen af disse to tilladelser udgør en og samme adfærd. Som følge heraf indebærer den omstændighed, at Kommissionen henviste til tilladelsen af 13. december 2002 som et eksempel i den begrundede udtalelse, og at den er gengivet i den foreliggende stævning, ikke, at Kongeriget Spanien fratages dets rettigheder i henhold til artikel 226 EF. Tilladelsen indgår derfor lovligt i sagens genstand.

30 Den spanske regering har med det andet argument gjort gældende, at Kommissionen ikke har præciseret, hvilke forpligtelser Kongeriget Spanien har tilsidesat.

31 Det fremgår imidlertid klart af Kommissionens stævning, at den kritiserer Kongeriget Spanien for at tilsidesætte de konkrete forpligtelser, der følger af artikel 12, stk. 1, litra a), i og bilag VI til direktivet, dvs. dels forpligtelsen til at indføre en streng beskyttelsesordning for de dyrearter, der er nævnt i bilag IV, litra a), til direktivet, hvoriblandt odderen er opregnet, med forbud mod alle former for forsætlig indfangning eller drab, dels forpligtelsen til at forbyde midler til indfangning og drab, der i princippet eller efter brugsbetingelserne ikke er selektive. Følgelig havde Kongeriget Spanien kendskab til de forpligtelser, som det kritiseres for at have tilsidesat.

32 Den spanske regering har med det tredje og fjerde argument kritiseret Kommissionen for at have begrænset traktatbruddets genstand. Kommissionen havde nemlig under den administrative procedure dels — ud over beskyttelsen af odderen — anført beskyttelsen af fem andre dyrearter, dels anført en række jagtmetoder og ikke blot anvendelsen af vildtsnarer med bremse.

33 Det bemærkes, som Kommissionen med rette har anført, at Domstolen allerede har fastslået, at det er muligt at begrænse sagens genstand under den administrative procedure (jf. i denne retning bl.a. dom af 16.9.1997, sag C-279/94, Kommissionen mod Italien, Sml. I, s. 4743, præmis 24 og 25, af 25.4.2002, sag C-52/00, Kommissionen mod Frankrig, Sml. I, s. 3827, præmis 44, af 11.7.2002, sag C-139/00, Kommissionen mod Spanien, Sml. I, s. 6407, præmis 18 og 19, og af 14.7.2005, sag C-433/03, Kommissionen mod Tyskland, Sml. I, s. 6985, præmis 28). Heraf følger, at Kommissionen i stævningen har kunnet begrænse genstanden for påståede tilsidesættelser til en af de arter, der blev anført under den administrative procedure, samt til et enkelt jagtmiddel.

34 Med det femte argument har den spanske regering gjort gældende, at Kommissionen har benyttet den administrative procedure til gradvist at fastlægge begrundelsen for traktatbrudssøgsmålet. En sådan fremgangsmåde indebærer imidlertid en tilsidesættelse af retssikkerhedsprincippet og af den grundlæggende ret til kontradiktion.

35 Kommissionen har anført, at det med dette argument gøres gældende, dels, at sagens genstand er blevet begrænset, dels, at åbningsskrivelsen ikke indeholdt tilstrækkelige elementer til at begrunde indledningen af en traktatbrudsprocedure.

36 Sådanne elementer har dog ingen indvirkning på, om sagen skal antages til realitetsbehandling. Dels kunne Kommissionen, som det fremgår af denne doms præmis 33, begrænse sagens genstand på tidspunktet for den administrative procedure. Dels har den administrative procedure ifølge Domstolens praksis til formål at give den berørte medlemsstat lejlighed til dels at opfylde sine fællesskabsretlige forpligtelser, dels virkningsfuldt at tage til genmæle over for Kommissionens klagepunkter (dom af 29.4.2004, sag C-117/02, Kommissionen mod Portugal, Sml. I, s. 5517, præmis 53). Desuden er åbningsskrivelsen ikke underlagt

krav om klarhed, der er lige så strenge som for den begrundede udtalelse, hvorfor åbningsskrivelsen blot kan være en kortfattet første sammenfatning af klagepunkterne (jf. i denne retning dommen af 16.9.1997, Kommissionen mod Italien, præmis 15).

37 Som generaladvokaten har anført i punkt 24 i forslaget til afgørelse, skal Kommissionen, selv om det er korrekt, at åbningsskrivelsen har til formål at afgrænse sagens genstand, med klarhed i den begrundede udtalelse anføre de klagepunkter, den allerede mere omfattende har gjort gældende i åbningsskrivelsen. Dette er dog hverken til hinder for at sagens genstand begrænses, eller at den udstrækkes til yderligere foranstaltninger, der i det væsentlige ligner de foranstaltninger, der blev anfægtet i åbningsskrivelsen.

Om formalitetsindsigelsen vedrørende den utilstrækkelige begrundelse for søgsmålet

38 Den anden formalitetsindsigelse fremsat af den spanske regering vedrører dels tilsidesættelsen af artikel 38, stk. 1, litra c), i Domstolens procesreglement, dels den utilstrækkelige begrundelse for stævningen og mangelen på beviser for de påberåbte tilsidesættelser.

39 Det skal vedrørende det første punkt fastslås, at stævningen opfylder kravene i artikel 38, stk. 1, litra c), i Domstolens procesreglement hvad angår dens genstand og den korte fremstilling af søgsmålsgrundene.

40 Om det andet punkt fastslås, som Kommissionen har anført, at dette klagepunkt vedrører behandlingen af sagens realitet. Følgelig kan formalitetsindsigelsen ikke tiltrædes.

41 På baggrund af ovenstående må det fastslås, at sagen bør afvises, for så vidt som den er baseret på tilladelsen af 24. maj 2001 vedrørende jagtdistriktet AV-10.198 beliggende i kommunen Mediana de la Voltoya i provinsen Ávila, og at den i øvrigt bør admitteres.

Sagens realitet

42 Det skal således undersøges, om tilladelsen af 13. december 2002 (herefter »den omtvistede tilladelse«), der vedrører jagtdistriktet SA-10.328, beliggende i Aldeanueva de la Sierra i provinsen Salamanca (herefter »det omhandlede distrikt«), blev udstedt af de spanske myndigheder i strid med direktivet.

43 Kommissionen har til støtte for sit søgsmål fremsat to klagepunkter. For det første indebærer tilladelsen til at anvende vildtsnarer med bremse i det omhandlede distrikt, at odderen forsætligt indfanges eller dræbes i strid med direktivets artikel 12, stk. 1, litra a). For det andet har Kommissionen gjort gældende, at Kongeriget Spanien tillige har tilsidesat bestemmelserne i bilag VI, litra a), til direktivet, da tilladelsen vedrører jagtmidler, der i princippet og efter brugsbetingelserne ikke er selektive.

Om klagepunktet vedrørende tilsidesættelse af bilag VI, litra a), til direktivet

44 Med det andet klagepunkt, der skal undersøges først, har Kommissionen gjort gældende, at tilladelsen til at anvende vildtsnarer med bremse udgør en tilsidesættelse af bilag VI, litra a), til direktivet, eftersom det er et jagtmiddel, der i princippet og efter brugsbetingelserne ikke er selektivt.

45 Det fremgår af direktivet, at metoder og midler til indfangning og drab, der er nævnt i bilag VI, litra a), kun er forbudt i de i direktivets artikel 15 opregnede tilfælde, der er den eneste artikel, der henviser til bilaget.

46 Det følger af denne bestemmelse, at det er forbudt at anvende ikke-selektive midler, navnlig de i direktivets bilag VI, litra a), nævnte, til indfangning eller drab af de vilde dyrearter, som er anført i bilag V, litra a), til direktivet, og i de tilfælde, hvor der i overensstemmelse med artikel 16 anvendes fravigelser, til indsamling, indfangning eller drab af de arter, der er nævnt i bilag IV, litra a), til direktivet.

47 Det bemærkes, at den omtvistede tilladelse blev udstedt til rævejagt, hvilken dyreart hverken er blandt dem, der er opregnet i bilag IV, litra a), eller i bilag V, litra a), til direktivet. Heraf følger, at forbuddet mod ikke-selektive jagtmidler ikke i det foreliggende tilfælde kan gøres gældende mod de spanske myndigheder. Følgelig bør det første klagepunkt vedrørende tilsidesættelsen af bilag VI, litra a), til direktivet ikke tages til følge.

Om klagepunktet vedrørende tilsidesættelse af direktivets artikel 12, stk. 1, litra a)

48 Det bemærkes, at ifølge direktivets artikel 12, stk. 1, litra a), skal medlemsstaterne træffe de nødvendige foranstaltninger for at indføre en streng beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag IV, litra a), til direktivet. Denne ordning skal i henhold til denne bestemmelse forbyde alle former for forsætlig indfangning eller drab af disse arter.

49 Det skal i forbindelse med bedømmelsen af Kommissionens klagepunkt dels efterprøves, om odderen findes i det omhandlede distrikt, dels skal betingelserne for, hvornår indfangning eller drab af denne art er forsætlig, fastlægges.

Om odderens tilstedeværelse i det omhandlede distrikt

— Parternes argumenter

50 For det første har Kommissionen gjort gældende, at den spanske regering i svaret på den begrundede udtalelse har erkendt, at odderen findes i det omhandlede distrikt, da den i dette svar anførte, at odderen findes på næsten hele Castilla y Leóns område.

51 For det andet bekræftes denne tilstedeværelse af de videnskabelige oplysningsskemaer »Natura 2000«, som Kongeriget Spanien fremsendte Kommissionen vedrørende lokaliteterne Quilamas (Salamanca) og Encinares de los ríos Adaja y Voltoya (Ávila), idet lokaliteten Quilamas grænser op til det omhandlede distrikt.

52 For det tredje er der i dette distrikt vandløb, der er uundværlige for odderbestanden.

53 Endelig bekræfter afhandlingen om odderens forekomst i Spanien, at denne art findes i det omhandlede distrikt.

54 Under hensyn til alle disse forhold har Kommissionen vurderet, at hvis den spanske regering er af den opfattelse, at odderen ikke findes i dette distrikt, skal dette godtgøres i form af en teknisk undersøgelse gennemført på stedet.

55 Den spanske regering har gjort gældende, at odderen ikke findes i det omhandlede distrikt. Som svar på Kommissionens første punkt har regeringen påpeget, at konstateringen af en bestemt dyrearts tilstedeværelse på et område ikke indebærer, at arten findes på alle levestederne i området.

56 Den spanske regering har tillige understreget, at vandløbene er uundværlige på odderens levesteder, mens det omhandlede distrikt hverken er et kystområde eller et område, der grænser op til en flod. Den har tilføjet, at de åer og bække, der gennemløber dette distrikt, er årstidsbestemte og udtørrer om sommeren.

57 Den af Kommissionen fremlagte afhandling bekræfter i øvrigt, at odderen ikke findes i det omhandlede distrikt.

58 Endelig finder den spanske regering, at der i dette distrikt kun er en sandsynlighed for, at odderen findes, og at Kommissionen ikke har godtgjort dens tilstedeværelse, da den hverken råder over direkte indicier, såsom indfangning af enheder af denne art, eller indirekte indicier, såsom forekomsten af spor.

— Domstolens bemærkninger

59 Det bemærkes, at det ifølge Domstolens faste praksis påhviler Kommissionen, under en traktatbrudssag, der er anlagt i medfør af artikel 226 EF, at godtgøre, at det hævdede traktatbrud foreligger, og Kommissionen kan ikke herved påberåbe sig nogen formodning (jf. i denne retning bl.a. dom af 25.5.1982, sag 96/81, Kommissionen mod Nederlandene, Sml. s. 1791, præmis 6, af 29.4.2004, sag C-194/01, Kommissionen mod Østrig, Sml. I, s. 4579, præmis 34, og af 20.10.2005, sag C-6/04, Kommissionen mod Det Forenede Kongerige, Sml. I, s. 9017, præmis 75).

60 Hvad angår de videnskabelige oplysningsskemaer »Natura 2000« fastslås det, som generaladvokaten har anført i punkt 71 i forslaget til afgørelse, at de omfatter lokaliteten Quilamas, der har et areal på over 10 000 hektar. Det omhandlede distrikt er ganske vist beliggende direkte nordvest for denne lokalitet. Det er imidlertid ubestridt, at lokalitetens vigtigste vandløb, bl.a. Arroyo de las Quilamas, løber mod sydøst og er adskilt fra det omhandlede distrikt af en kæde af bakker på flere hundrede meters højde. Det er derfor usandsynligt, at oddere fra bestande, der lever i vandløbsnettet i lokaliteten Quilamas, bevæger sig over i det omhandlede distrikt.

61 Desuden er vandløbene, som anført af den spanske regering, hvilket punkt Kommissionen ikke har bestridt, uundværlige på odderens levested, mens de, der løber igennem det omhandlede distrikt eller i nærheden heraf, er årstidsbestemte.

62 Endelig fastslås, for så vidt angår den af Kommissionen fremlagte afhandling, at den indeholder modstridende oplysninger, hvorfor det ikke heraf med sikkerhed kan udledes, om odderen findes i det omhandlede distrikt.

63 Det følger af ovenstående overvejelser, at Kommissionen ikke fuldt ud har ført bevis for odderens tilstedeværelse i det omhandlede distrikt, da de fremlagte elementer højest godtgør sandsynligheden for dens tilstedeværelse.

Om den forsætlige indfangning af odderen

— Parternes argumenter

64 Kommissionen har gjort gældende, at indfangning af odderen ikke kan anses for uagtsom, og at betingelsen om forsæt i direktivets artikel 12, stk. 1, litra a), følgelig er opfyldt, da de spanske myndigheder, selv om de har kendskab til, at odderen findes på området, ikke desto mindre har udstedt tilladelse til, med henblik på rævejagt, at anvende en ikke-selektiv jagtmetode, der kan skade odderen.

65 Kongeriget Spanien har således på grund af udstedelsen af den omtvistede tilladelse tilsidesat den forpligtelse, der følger af direktivets artikel 12, stk. 1, litra a), om at beskytte odderen mod negative konsekvenser, og skabt risiko for forsætlig indfangning af enheder af denne art.

66 Den spanske regering har svaret, at den omtvistede tilladelse vedrørte jagt på ræve og ikke oddere. Den har erkendt muligheden for en indirekte påvirkning af odderen, under forudsætning af, at denne art er til stede i det omhandlede distrikt, hvilket imidlertid ikke er godtgjort.

67 I øvrigt er den spanske regering af den opfattelse, at vildtsnarer med bremse er en selektiv jagtmetode, såvel i princippet, eftersom bremsen gør det muligt at hindre det indfangede dyrs død, som efter den omtvistede tilladelses brugsbetingelser, såsom daglig kontrol af vildtsnarer, kravet om at alle indfangede dyr, der ikke er omfattet af tilladelsen, straks sættes fri, eller de nærmere bestemmelser om opsætningen af snarerne.

— Domstolens bemærkninger

68 Det fremgår af direktivets artikel 12, stk. 1, litra a), at medlemsstaterne skal træffe de nødvendige foranstaltninger til at indføre en streng beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag IV, litra a), til direktivet, idet enhver form for forsætlig indfangning og drab forbydes.

69 Hvad angår betingelsen i denne bestemmelse om forsæt fremgår det af de forskellige sprogudgaver„ at forsættet både vedrører indfangning og drab af de beskyttede dyrearter.

70 Det bemærkes desuden, at Domstolen har udtalt, at forsætlig forstyrrelse i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i direktivets artikel 12, stk. 1, litra b), omfatter omstændigheder såsom knallertkørsel på en strand, på trods af skiltning om forekomsten af beskyttede havskildpadders reder samt tilstedeværelsen af vandcykler og små både i havområdet ved de pågældende strande, og den har fastslået, at en medlemsstat har tilsidesat de forpligtelser, der påhviler den i henhold til direktivets artikel 12, stk. 1, litra b) og d), hvis den ikke træffer alle de nødvendige konkrete foranstaltninger for at undgå dels forsætlig forstyrrelse af den pågældende dyreart i deres yngleperioder, dels beskadigelse eller ødelæggelse af dens

yngleområder (jf. dom af 30.1.2002, sag C-103/00, Kommissionen mod Grækenland, Sml. I, s. 1147, præmis 36 og 39, samt generaladvokat P. Légers forslag til afgørelse i denne sag, punkt 57).

71 For at betingelsen om forsæt i direktivets artikel 12, stk. 1, litra a), er opfyldt, skal det godtgøres, at gerningsmanden har villet indfange eller dræbe en enhed af en beskyttet dyreart eller i det mindste har accepteret muligheden for en sådan indfangning eller drab.

72 Det er imidlertid ubestridt, at den omtvistede tilladelse vedrørte rævejagt. Følgelig er formålet med selve tilladelsen ikke at give adgang til indfangning af odderen.

73 Hertil kommer, at tilstedeværelsen af odderen i det omhandlede distrikt ikke er formelig godtgjort, hvorfor det heller ikke er godtgjort, at de spanske myndigheder, ved at udstede den omtvistede tilladelse til rævejagt, var vidende om, at de risikerede at bringe odderen i fare.

74 Det må derfor fastslås, at de elementer, der er nødvendige for at opfylde betingelsen om forsæt til indfangning eller drab af en enhed af en beskyttet dyreart som defineret i denne doms præmis 71, ikke foreligger i denne sag.

75 Kongeriget Spanien bør derfor frifindes.

Sagens omkostninger

76 Ifølge procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Kongeriget Spanien har nedlagt påstand om, at Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger, og Kommissionen har tabt sagen, bør det pålægges Kommissionen at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Anden Afdeling):

1) Kongeriget Spanien frifindes.

2) Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber betaler sagens omkostninger.

Underskrifter